Fylkesmannen i Oppland

Skiforeningen

Att. Lisa Näsholm

Deres referanse		Dato	17.02.2017
Vår referanse	2016/7027-2 432.4 JHN		
Saksbehandler	Jorunn Haugen, tlf. 61 26 60 31		
Avdeling	Miljøvernavdelingen		

Tillatelse til preparering, merking og vedlikehold av eksisterende skiløyper i Markas verneområder – Spålen-Katnosa naturreservat og Snellingsrøysene naturreservat

Fylkesmannen i Oppland gir Skiforeningen tillatelse til preparering av eksisterende skiløyper i Spålen-Katnosa naturreservat og Snellingsrøysene naturreservat. Det gis også tillatelse til merking, rydding og vedlikehold av eksisterende skiløyper innenfor Spålen-Katnosa naturreservat. Dispensasjonen gjelder fra dags dato tom. 1. mai 2021. Se nærmere detaljer og vilkår i vedtaket nedenfor.

Søknaden
Viser til brev fra Skiforeningen datert 27. oktober 2016 angående søknad om preparering og vedlikehold av eksisterende skiløyper i Markas verneområder. Aktuelle verneområder i Oppland er Spålen-Katnosa naturreservat i Lunner og Jevnaker kommune, samt Snellingsrøysene naturreservat i Lunner kommune. Ingen av de aktuelle løypetraseene skal utvides, men tiltakshaver opplyser at det kan være behov for mindre manuelt vedlikeholdsarbeid i eksisterende traseer. Skiforeningen har ansvaret for merking av alle skiløyper i Marka, også de som ikke er preparerte.

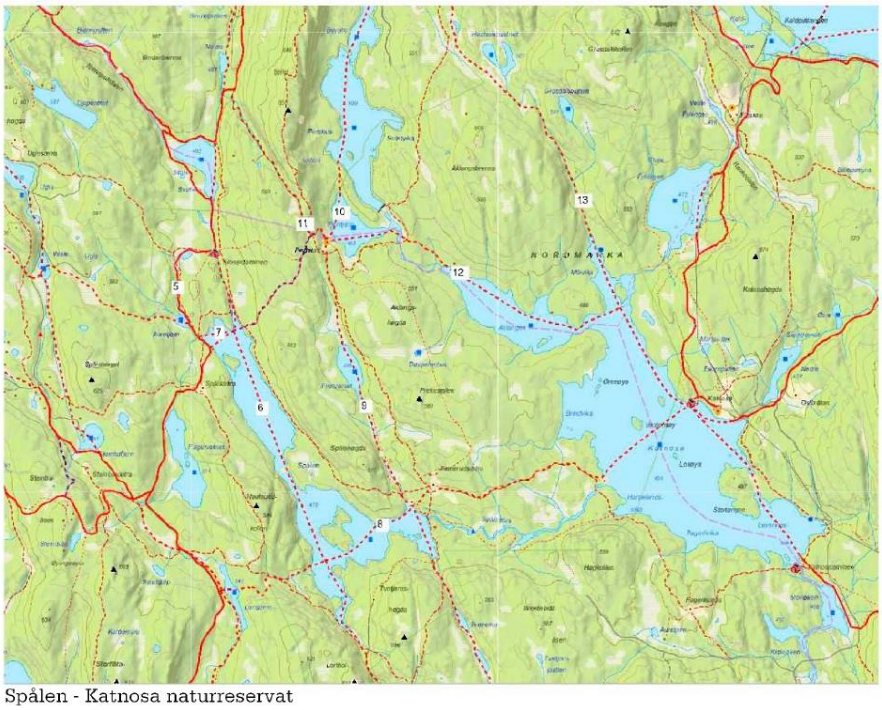
Tiltakshaver søker om å få et samlet vedtak på minimum 5 år over følgende:

1. Tillatelse til preparering av eksisterende skiløyper i Markas verneområder – der de har ansvar.
2. Tillatelse til vedlikehold av eksisterende skiløyper i Markas verneområder - der de har ansvar.
3. Tillatelse til å benytte motorisert ferdsel sommerstid ved vedlikehold av eksisterende skiløyper i Markas verneområder for å unngå å bære tungt utstyr over lengre strekninger. Tiltakshaver poengterer at de vil unngå motorisert ferdsel sommerstid så langt som mulig.
4. Tillatelse til merking og skilting i alle eksisterende skiløyper i Markas verneområder. Dette gjelder også for de upreparerte løypene.

I søknaden presiserer Skiforeningen retningslinjene for saksbehandling av stier og løyper etter Markaloven, om hvilke typer tiltak som ikke er søknadspliktige. Skiforeningen søker om et samlevedtak med minimum fem års tillatelse på følgende vedlikeholdstiltak innenfor Spålen-Katnosa naturreservat og Snellingsrøysene naturreservat:

a) Vedlikehold av eksisterende trase, som trimming og hogging i og langs traseen for å holde den åpen, utbedring etter skade og slitasje, vedlikehold av klopper, broer og lignende.

b) Forebyggende arbeid som f.eks. enkel drenering med grøfting og nedlegging av stikkrenner.
c) Enkel forbedring, som å legge klopper, fjerne enkelte røtter, steiner og trær for å lette fremkommeligheten for prepareringsmaskin.
d) Mindre omlegging eller forlengelse av eksisterende trase (under 300 meter) så lenge dette ikke gir vesentlige negative virkninger på naturen eller andre interesser.

Spålen - Katnosa naturreservat

Snellingsrøysene naturreservat

Verneforskrift og verneformål
Spålen-Katnosa naturreservat ble opprettet den 23. juni 1995, deretter utvidet 14. februar 2014, og har som formål å bevare et forholdsvis urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har et stort mangfold av vegetasjonstyper med forekomst av flere sjeldne og truede arter av sopp, lav og moser.

Snellingsrøysene naturreservat ble opprettet den 20. mars 2015 og har som formål å bevare et område som representerer gammel gran- og barblandingsskog med truet, sjelden og sårbar natur. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Det skal samtidig tas hensyn til bærekraftig bruk til idretts- og friluftslivsformål.

I både Spålen-Katnosa naturreservatet og Snellingsrøysene naturreservat er vegetasjonen vernet mot skade og ødeleggelse. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er også vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Spålen-Katnosa naturreservat
Motorisert ferdsel er forbudt (jf. verneforskriften § 5 bokstav a)). Ferdselsbestemmelsene er ikke til hinder for motorisert ferdsel på eksisterende skogsbilveger. Eksisterende skogsbilveger er avmerket på vernekartet (jf. verneforskriften § 6 bokstav b)).

I følge § 7 bokstav n) kan forvaltningsmyndigheten etter søknad gi dispensasjon til nødvendig motorferdsel i forbindelse med preparering av eksisterende skiløyper (jf. verneforskriften § 7 bokstav f)). Forvaltningsmyndigheten kan også etter søknad gi dispensasjon til merking, rydding og vedlikehold av løyper (jf. verneforskriften § 7 bokstav d)).

Snellingsrøysene naturreservat
Vernebestemmelsene er ikke til hinder for merking, rydding og vedlikehold av skiløyper, i henhold til tilstand på vernetidspunktet (jf. verneforskriften § 4 bokstav e)). Vernebestemmelsene er heller ikke til hinder for begrenset utvidelse av eksisterende stier og skiløyper som ikke forringer verneverdiene angitt i verneformålet (jf. verneforskriften § 4 bokstav f)).

Motorisert ferdsel innenfor Snellingsrøysene naturreservat er forbudt (jf. verneforskriften § 5 bokstav a)). Likevel er ferdselsbestemmelsene ikke til hinder for nødvendig motorferdsel ved oppkjøring av skiløyper i eksisterende løypetraseer (jf. verneforskriften § 6 bokstav c)).

I følge § 7 bokstav g) i verneforskriften kan forvaltningsmyndigheten etter søknad gi dispensasjon til nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter som merking, rydding og vedlikehold av skiløyper, i henhold til tilstand på vernetidspunktet (jf. verneforskriften § 4 bokstav e)).

I tillegg må en eventuell dispensasjon fra vernebestemmelsene vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven (nml.) §§ 8-12, jf. nml. § 7.

Fylkesmannens vurdering
Friluftsliv er i utgangspunktet ikke en del av formålet i Spålen-Katnosa naturreservat, men det er likevel tatt hensyn til friluftsliv i verneforskriften. For Snellingsrøysene naturreservat er det i verneformålet nevnt at det skal tas hensyn til bærekraftig bruk til idretts- og friluftslivsformål. På samme tid som løypenettet er positivt for utøvelsen av friluftslivet i disse områdene, er det samtidig et mål å holde omfanget av motorferdsel på et nivå som tar tilstrekkelig hensyn til verneformålet, plante- og dyrelivet generelt, og andre former for friluftsliv.

Det framgår av nml. § 8 at kravet til kunnskapsgrunnlaget skal være oppfylt før myndighetene fatter vedtak i saken. Fylkesmannen har god kjennskap til verneverdiene i Spålen-Katnosa naturreservat i forbindelse med arbeidet som ble gjort i forkant av opprettelsen av verneområdet, Miljødirektoratet sin tilråding til Miljøverndepartementet om verneplan for skog høsten 2013 (tillegg til tilrådning av 24. september 2013), samt registreringer av arter i Naturbase og Artskart. Det er registrert flere sjeldne og truede arter i området, i hovedsak sopp- og lavarter som lappkjuke og huldrestry.

Som vedlegg i søknaden la Skiforeningen ved kart over traseene som ønskes å prepareres innenfor verneområdene (se ovenfor). I Spålen-Katnosa naturreservat finner man fire nummererte løyper. Langs løype 13 finner man flere registreringer av mjuktjafs, like utenfor vernegrensen, sørøst for Holoputten. Mjuktjafs er en lavart som er på den Norske rødliste for arter 2015 og er kategorisert som sårbar.

Fylkesmannen har også god kjennskap til verneverdiene i Snellingsrøysene naturreservat. Man finner liggende død ved av gran i alle nedbrytningsstadier, i tillegg til mye storvokst furu og stående død ved. Området representerer trolig noe av den eldste furuskogen i hele Markaområdet. Større deler av området har gode forekomster av rødlistearter knyttet til død ved. Det søkes om preparering og vedlikehold av to skiløyper innenfor Snellingsrøysene naturreservat. Tre kjerneområder i verneområdet, kategorisert som gammel granskog og furuskog, forekommer langs den ene skiløypen (løype 28). Snellingsrøysa er et mye brukt friluftsområde, både sommer og vinter. Kunnskapsgrunnlaget er godt for verneområdene (jf. nml. § 8), og det er ikke behov for å ta i bruk føre-var prinsippet (jf. nml. § 9).

Preparering av skiløyper har betydning for den samlede belastningen av motorferdsel på økosystemet (jf. nml. § 10). Søknaden gjelder ikke utvidelse av skiløyper, men om å få fortsette preparering av skiløyper i samme praksis og standard som før vernetidspunktet. Siden man legger til grunn en videreføring og ikke utvidelse av tidligere tiltak, gir Fylkesmannen tillatelse til oppkjøring av eksisterende løyper tilsvarende standard og praksis ved vernetidspunktet i Spålen-Katnosa naturreservat. Ferdselsbestemmelsene i Snellingsrøysene naturreservat er ikke til hinder for nødvendig motorferdsel ved oppkjøring av skiløyper i eksisterende løypetraseer eller løypetraseer, men tiltaket må ligge innenfor økosystemets tåleevne og med formål om minst mulig motorferdsel. Dette betyr at det ikke må kjøres mer enn det som strengt tatt er nødvendig for å holde skiløypene i normalt god stand. Fylkesmannen kan ikke se at den ekstra belastningen som kjøring med snøskuter-/løypemaskin medfører, vil komme i nevneverdig konflikt med andre friluftslivsinteresser eller verneformålet for naturreservatene. Fylkesmannen kjenner heller ikke til konflikter med annet friluftsliv på grunn av denne aktiviteten. Det settes som vilkår at preparering bare kan skje på godt snødekt mark slik at det ikke lages varige spor i terrenget (jf. nml. § 11, kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver). Skiløypene skal prepareres med snøskuter, med unntak av løype 28 innenfor Snellingsrøysene naturreservat, som prepareres med løypemaskin og løype 13 innenfor Spålen-Katnosa naturreservat som prepareres med snøskuter og løypemaskin.

Erfaring med mange års oppkjøring av løyper i marka, sikrer etter vår vurdering at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (jf. nml. § 12) er ivaretatt. Hvis det skulle dukke opp uheldige konsekvenser for forstyrrelser på dyre- og fugleliv på grunn av preparering av skiløyper og vedlikehold, eller nye registreringer av f eks. plassering av tiurleiker, kan Fylkesmannen forbeholde seg retten til å endre vedtaket (som f.eks. justering av løypetrase og/eller sluttdato for preparering).

Når det gjelder søknaden for vedlikehold av eksisterende skiløyper, gir Fylkesmannen tillatelse til alminnelig vedlikehold av eksisterende skiløyper innenfor Spålen-Katnosa naturreservat. Med alminnelig vedlikehold mener vi at gjeldende standard på traséen videreføres. Vernebestemmelsene for Snellingsrøysene naturreservat er ikke til hinder for alminnelig vedlikehold av skiløyper i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Alminnelig vedlikehold av eksisterende skiløyper innenfor begge verneområdene inkluderer trimming og hogging i traseen for å holde den åpen, vedlikehold av eksisterende klopper og broer, fjerning av steiner og enkelte røtter i traseen, fjerning av trær som

har falt eller lener seg over skiløypa, samt utbedring etter skade og slitasje i traseen. Trimming og hogging på utsiden av traseen, samt enkel forbedring som å legge nye klopper regner vi ikke som vedlikehold og dette må omsøkes i hvert enkelt tilfelle. Det samme gjelder forebyggende arbeid som f.eks. enkel drenering med grøfting og nedlegging av stikkrenner. Er man i enkelttilfeller i tvil ber vi om at det i forkant av arbeidet tas kontakt med Statens Naturoppsyn eller oss.

For Spålen-Katnosa naturreservat vil mindre omlegging eller forlengelse av eksisterende trase også være søknadspliktig. Dette må søkes om ved særskilte behov. I Snellingsrøysene naturreservat er det tillatt med begrenset utvidelse av eksisterende skiløyper. Dette såfremt utvidelsen ikke forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I disse tilfellene ligger det et ansvar hos tiltakshaver å foreta denne vurderingen. Likevel ber vi om at det blir tatt kontakt med Fylkesmannen hvis det skulle bli aktuelt med eventuell utvidelse av eksisterende skiløyper innenfor Snellingsrøysene naturreservat.

I forskriften for Spålen-Katnosa naturreservat er det ingen hjemmel for å gi dispensasjon til motorisert transport i forbindelse med merking, rydding eller vedlikehold av skiløyper. Ved en eventuell tillatelse, kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig (jf. nml. § 48). Innenfor Spålen-Katnosa er det gjort en strengere vurdering av motorisert ferdsel, hvor dette skal skje unntaksvis. Det blir derfor ikke gitt en overordnet tillatelse til motorisert ferdsel i forbindelse med merking, rydding eller vedlikehold av skiløyper innenfor Spålen-Katnosa naturreservat. Dette må søkes om ved særskilte behov. Vi opplyser om at ferdselsbestemmelsene ikke er til hinder for motorisert ferdsel på eksisterende skogsbilveger, som er avmerket på vernekartet.

Fylkesmannen kan gi tillatelse til motorisert transport av nødvendig utstyr i forbindelse med merking, rydding og vedlikehold av skiløyper innenfor Snellingsrøysene naturreservat. Det vil ikke bli gitt en overordnet tillatelse til dette, da man ønsker å holde motorisert ferdsel, særlig på barmark, på et så lavt nivå som mulig for å unngå skade på terrenget. Slike tiltak må derfor søkes om ved særskilte behov.

Det gis tillatelse til nødvendig merking og skilting av eksisterende skiløyper innenfor Spålen-Katnosa naturreservat. Dette gjelder også for de upreparerte løypene Skiforeningen har ansvar for. For Snellingsrøysene naturreservat er det ikke nødvendig å søke om dispensasjon for merking av skiløyper. All merking skal være i henhold til tilstand på vernetidspunktet for begge verneområdene. Skilt skal ikke festes i/på trær, men settes på egne staur.

Fylkesmannen gir Skiforeningen en femårig tillatelse (tom. 1 mai 2021) til preparering og vedlikehold av eksisterende skiløyper innenfor Spålen-Katnosa naturreservat og Snellingsrøysene naturreservat. Dette er for å samkjøre dispensasjonen fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Fylkesmannen i Buskerud. Dersom Skiforeningen ser at standarden for enkelte løyper bør endres eller at løypene bør legges om, vil Fylkesmannen behandle sakene enkeltvis etter hvert som de omsøkes.

Vedtak

Fylkesmannen i Oppland gir Skiforeningen tillatelse til preparering av eksisterende skiløyper i Spålen-Katnosa naturreservat og Snellingsrøysene naturreservat. Det gis også tillatelse til merking, rydding og vedlikehold av eksisterende skiløyper innenfor Spålen-Katnosa naturreservat. Dispensasjonen gjelder fra dags dato tom. 1. mai 2021.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i forskrift om vern av Spålen – Katnosa naturreservat § 7 bokstav d), f) og n).

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder for skiløyper som er beskrevet på vedlagt kart i søknaden.
- Prepareringstype som tillates i den enkelte løypetrase er vist i tabell vedlagt i søknaden.

- Det skal ikke kjøres mer enn det som strengt tatt er nødvendig. Preparering av skiløyper skal bare skje på godt snødekt mark.
- Skilt skal settes på egne staur, ikke festes i/på trærne.
- Det skal føres rapport med opplysninger om dato, klokkeslett for start og slutt på hver tur samt trasévalg. Før hver tur skal det gis beskjed til Statens naturoppsyn v/Pål Martin Eid (mobil: 974 83 607).
- Rapport for kjøringen og denne tillatelsen skal bringes med under kjøringen.
- Rapport skal sendes Fylkesmannen i Oppland ved sesongslutt og senest innen 15. mai hvert år.

Alminnelig vedlikehold av eksisterende skiløyper innenfor begge verneområdene inkluderer trimming og hogging i traseen for å holde den åpen, vedlikehold av eksisterende klopper og broer, fjerning av steiner og enkelte røtter i traseen, fjerning av trær som har falt eller lener seg over skiløypa, samt utbedring etter skade og slitasje i traseen. Trimming og hogging på utsiden av traseen, samt enkel forbedring som å legge nye klopper regner vi ikke som vedlikehold og dette må omsøkes i hvert enkelt tilfelle. Det samme gjelder forebyggende arbeid som f.eks. enkel drenering med grøfting og nedlegging av stikkrenner

Klageadgang
Dette vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stilles til Miljødirektoratet, men sendes til Fylkesmannen i Oppland, Postboks 987, 2604 Lillehammer.

Med hilsen

Ola Hegge e.f.
fung. avdelingsdirektør

Jorunn Haugen
førstekonsulent

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi til:
Statens naturoppsyn v/Pål Martin Eid
Lunner kommune
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Jevnaker kommune
Fylkesmannen i Buskerud